

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

студент гр. Е-01 Іскаков А. А.

В сучасних умовах важливу роль у розвитку українських підприємств відіграє здійснення ними інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність більшою мірою, ніж інші напрямки підприємництва, пов'язана з ризиком. В умовах нестабільності економічної кон'юнктури проблема ризику виникнення непередбачених втрат при вкладанні підприємством коштів та ресурсів в інновації є особливо актуальною.

Розвиток ринкових відносин в Україні визначив інноваційну діяльність як єдиний шлях до прибутковості українських підприємств незалежно від форми власності та виду їх господарської діяльності по всіх стадіях життєвого циклу, технологій та продукції. Результативність такої діяльності прямо залежить від точності вироблених оцінок та визначення (дослідження) ризиків, а також від адекватності методів управління ними.

Інноваційний ризик — можливість втрат, що виникають внаслідок вкладення підприємством коштів у виробництво нових товарів (послуг), які, можливо, не знайдуть попиту на ринку.

Інноваційний ризик може виникнути, по-перше, при створенні нових товарів на старому устаткуванні. В такому випадку до ризику неправильної оцінки попиту споживачів на цей товар може додатися ще й ризик невідповідності якості цього товару. По-друге, при впровадженні більш дешевого методу виробництва. Подібне інвестування буде приносити підприємству високий прибуток до тих пір, поки воно є єдиним власником даної технології. У такій ситуації підприємство може зіштовхнутися з ризиком неправильної оцінки попиту на продукцію. По-третє, може виникнути інноваційний ризик при виробництві нового товару за умов впровадження нових та вдосконалених засобів праці. У даному випадку інноваційний ризик складається з таких ризиків: 1) новий товар може не знайти покупця; 2) невідповідність нового обладнання й технології необхідним вимогам для виробництва нового товару; 3) неможливість продажу встановленого устаткування, тому що воно не придатне для виробництва іншої продукції у випадку невдачі.

Усі вищезазначені фактори вимагають формалізованого підходу до управління ризиками. Можна виділити такі етапи управління ризиками інноваційної діяльності:

- *виявлення можливих інноваційних ризиків* (виділення видів інноваційних ризиків залежно від наслідків, які вони можуть мати для підприємства–інноватора у процесі реалізації проекту);
- *визначення ймовірності виникнення кожного ризику* (квантифікація ризику);
- *оцінка наслідків ризику;*
- *визначення способів реагування на виявлені та оцінені ризики.*

Ризик інноваційного проекту не приймає статичного, абсолютного значення раз і назавжди. Він змінює свої характеристики залежно від стадії інноваційного проекту. Тому керівництву підприємства слід здійснювати постійний моніторинг процесів впровадження та управління інноваційним проектом для своєчасного виявлення слабких сигналів та для підготовки механізму ефективного управління ризиками.

Саме важливим елементом управління ризиком інноваційної діяльності є визначення способів реагування на виявлені та оцінені ризики. Найбільш поширеними методами реагування на ризики є:

- *уникнення інноваційних ризиків через усунення причини таких ризиків* (наприклад, придбання прав власності на готові інноваційні розробки, залучення до реалізації інноваційного проекту кваліфікованих кадрів, перенавчання працівників відповідно до існуючих тенденцій в технології тощо);

- *прийняття інноваційних ризиків*, яке може бути як пасивним (коли свідомо приймаються ті ризики, які мають низький рівень негативного впливу на реалізацію інноваційного проекту), так і активним (коли розробляється план дій у випадку настання ризиків, що загрожують інноваційному проекту);

- *оптимізація (зниження) ступеня інноваційних ризиків* (наприклад, через створення відповідних резервів, страхування ризиків тощо).

Отже, управління інноваційним ризиком залежить від усвідомлення учасниками інноваційної діяльності того, що ризиковою поведінкою підприємства є не реалізація інноваційних проектів, а відмова від їх здійснення, що може призвести в майбутній перспективі до погіршення конкурентоспроможності підприємства та втрати ринкових позицій.

Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 462 с — (Вища освіта XXI століття).

Гриньов В. Ф. Инновационный менеджмент : учеб. пособие. – 2-ое изд. – К. : МАУП, 2001. – 152 с.

http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/19_2/177_Zhezhucha_19_2.pdf

Науковий керівник: доц. Петрушенко М. М.